

Wervik Hellestraat: de muurrestanten (Robrecht Vanoverbeke)

Beschrijving muurwerk WP5

S5.096: Muur, 1 steens breed, rode baksteen (recuperatie), 18x10x5 cm, zachte zandmortel, zuidkant van de muur is weggebroken, deels in putwand, 6 baksteenlagen diep.

Figuur 1: Spoorfoto S5096

Beschrijving muurwerk WP6

S6.007: uitgebroken waterput; puinkuil met nog restant muurwerk; muurwerk was rond; 1 steens breed; donker rode baksteen 21x9,5x5 cm; harde kalkmortel; subrecent

S6.044: rond gemetst (water)putje; buitendiameter 56cm-binnendiameter 46cm; muurwerk is halfsteens breed; recuperatie rode baksteen/halve baksteen, o.a. 22x10,5x5 cm; harde zand-kalkmortel; minimum 9 baksteen-lagen diep; vulling: puin en leem

Figuur 2: Coupe op S6044

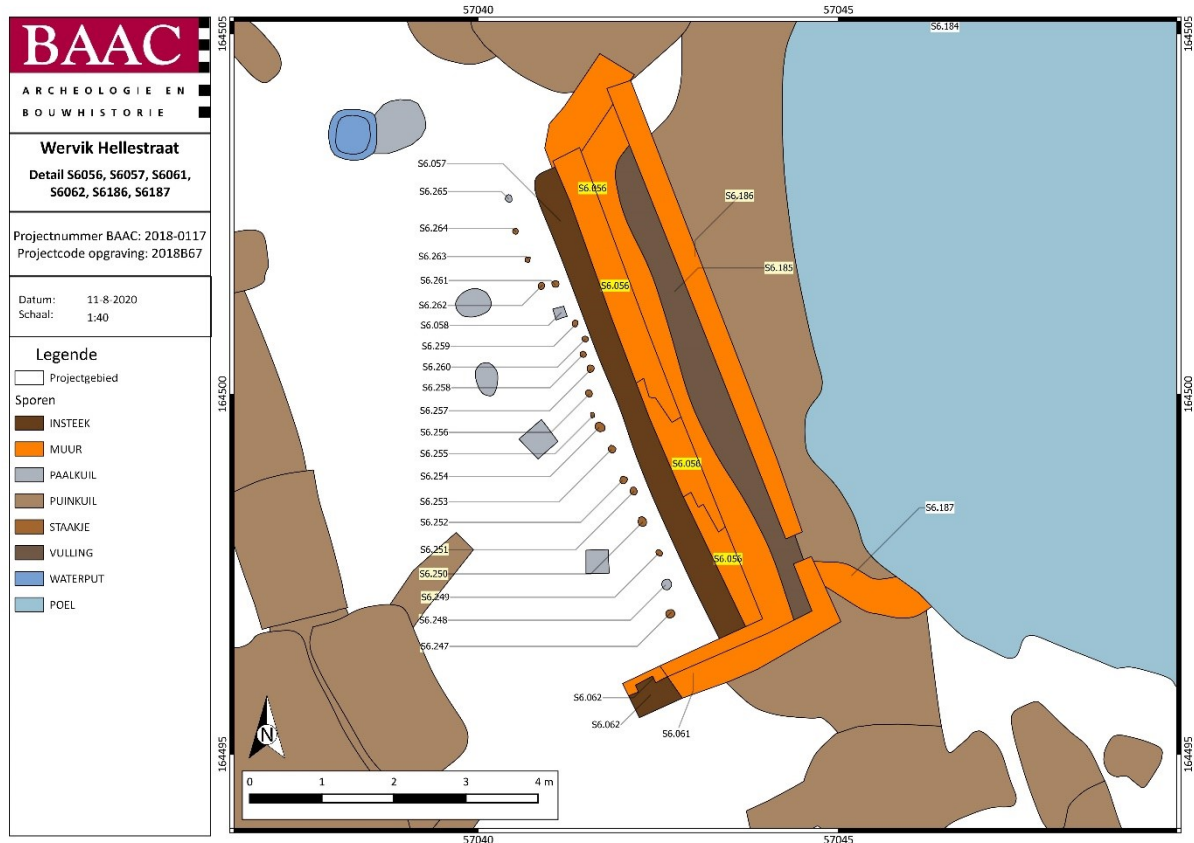
S6.056: oeeververstevinging aan poel; heel gelijkaardig aan S6.091 (zelfde bouwfase en -materialen); opgaand muurwerk is hier nog 6 baksteen-lagen; op 1^e vertanding, 5-8cm, van 1 baksteen-laag diep; 2^e vertanding heel onregelmatig door forse verzakking richting westen, nog 4 baksteen-lagen diep; aan NW-uiteinde van lang deel hier geen haakse uitsprong naar westen, maar 'bocht' naar noordoosten, aanzet muurwerk en uitbraak in die richting duidelijk zichtbaar, deze volgt de oever van de poel; helaas uitgebroken; aan westkant insteek met palen en liggend hout (S6.158); Mogelijk verstevinging bij verzakking of voorgaande houten oeversbeschoeiing. – parallel hieraan nog een palen rij (staakjes) = nog oudere beschoeiing?

S6.057: verstevinging verzakt muurwerk S6.056; houten palen en liggend hout tegen westzijde S6.056; onvergaan hout - subrecent

S6.061: haakse uitsprong S6.056 (gelijkaardig aan uitspongen S6.091); staat koud tegen S6.056; slechts 2 baksteen-lagen diep

S6.062 = S6.061

S6.186=S6.187 (1 geheel): lineair muurwerk/fundering; parallel aan S6.056; opgaand muurwerk 1 steens breed, nog max 3 baksteen-lagen diep, op vertanding van ca. 10cm (richting oosten), vertanding is nog 5 baksteen-lagen diep; alles opgebouwd uit rode baksteen, 21x10x5 cm, harde kalkmortel; in het zuiden koud tegen S6.056 aangebouwd, in noorden over S6.056 heen gebouwd, wijst op latere toevoeging mogelijk als versterking. Subrecent.

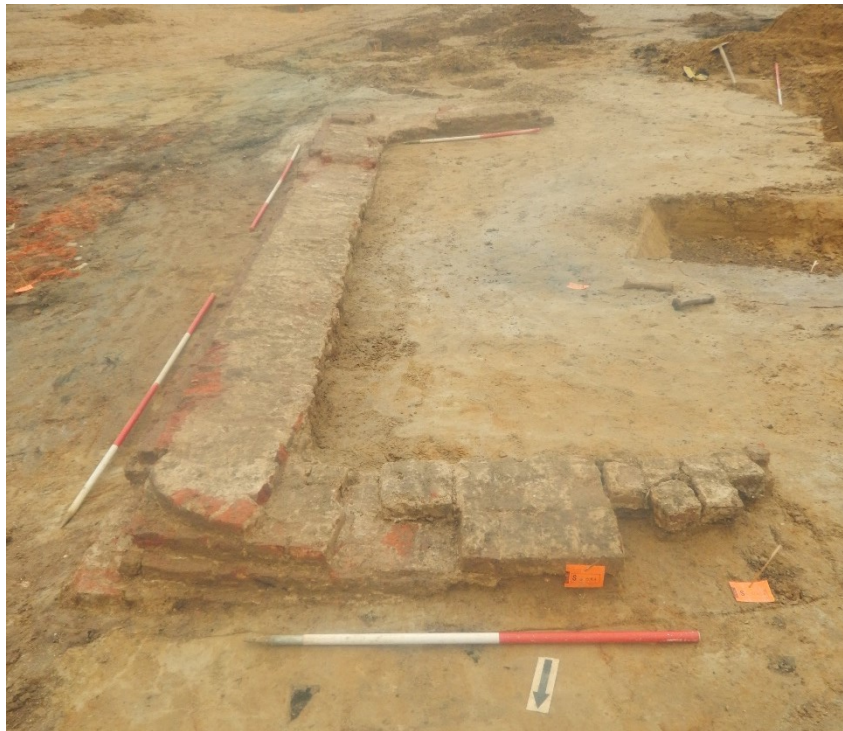
Plan 1: Detail Muurrestanten S6056, S6057, S6061, S6062, S6186 en S6187 (analoog; 1:1; 11.08.2020)

S6.091: Muurwerk als oeverversterking poel; lineair noordwest-zuidoost met aan de uiteinden telkens een haakse uitsprong richting zuidwesten.

-lang deel: opgaand muurwerk, nog 1 baksteen-laag diep, 2 steens breed, 44cm, donker rode baksteen 20x10x5 cm, harde kalk-zandmortel, aan de noordwestelijke uithoek mooi afgeronde hoek in metselwerk; fundering bestaat uit 2 vertandingen; 1^e vertanding springt 5cm uit naar NO, 1 baksteen-laag diep; zelfde metselwerk; 2^e vertanding springt 5cm uit (in totaal 58cm breed), 4 baksteen-lagen diep, zelfde materialen, maar heel rommelig gemetst (geen insteek en was niet zichtbaar bovengronds). Blijkt verzakt naar westen; uitsprongen zijn vermoedelijk latere toevoegingen om dit tegen te gaan

- zuidelijke haakse uitsprong is niet in verband gemetst met lang stuk (staat er 'koud' tegen) latere toevoeging; 2 steens breed 42cm, geen vertandingen en slechts 2 baksteen-lagen diep (dus minder diep dan lang deel); zelfde bouwmaterialen

-noordelijke haakse uitsprong: minder duidelijk koud verband met lang deel; wel ook slechts 2 baksteen-lagen diep; opgaand muurwerk van lang deel met afgeronde hoek lijkt door te lopen over dit deel; bovenbouw wel in verband, onderbouw niet?

Figuur 3: S6091, zicht vanuit het noorden

S6.096: restant van keldertje; rechthoekig 188x114cm; aan noord-zijde nog aanzet van ander muurwerk (S11032); opgaand muurwerk keldertje: 1 steens breed; rode baksteen, recuperatie/halfjes, o.a. 20x9,5x5 cm, halfzachte zand-kalkmortel; vloer ook recuperatie baksteen zelfde maten en mortel; geen beerput of waterkelder, vermoedelijk 'koelruimte/berging'. bovenliggende structuren zijn weg; post ME – subrecent – is koud tegen S11032 aangebouwd.

Figuur 4: Detail muurwerk S6096

S6.189 en S6.201 (1 geheel): waterput/drenkput in poel; hoefijzervormig- 'ingang' langs zuiden; muurwerk is 1,5 steens breed (34cm); donkerrode baksteen, 20x10x5 cm, ook recuperatie-baksteen, harde zandmortel; muurwerk lijkt verzakt naar buiten toe; 'opening' in zuiden onduidelijk – verstoord; vulling van de put (S6.199) bestaat uit slooppuin; aan 'ingang' werd deel van vloer blootgelegd, duidelijke helling richting noorden, rode baksteen (21x10x5 cm, geen mortel) op de kant gelegd in parallelle stroken, aan rand vloer 1 rij bakstenen haaks; ingang is afgesloten met grote brokken grijze Doornikse natuursteen; geheel is subrecent (19^e)

Figuur 5: Overzicht muurrestanten S6189 en S6201

Interpretatie: oorspronkelijke drenkpoel (grote vullingspakketten/dagzomen in vlak) met flankerend muurwerk S6.091 en S6.056, door verzakkingen werden hier en daar verstevigingen toegevoegd (nog onduidelijk of houten resten versteviging zijn of voorgaande beschoeiingsfases – poel wordt opgevuld en centraal wordt drenkput S6.189/6.201 opgetrokken; allemaal post-middeleeuws tot subrecent

S6.204: muurrest; lineair, nog 330cm lang; 1 steens breed; slechts 1 steen diep bewaard op moederbodem; fel rode baksteen, 22x10,5x5 cm, losse zandmortel; post-middeleeuwen, pré 19e

Beschrijving muurwerk WP7

S7.047: ronde gemetste waterput-afgedekt met grote natuursteen-plaat; muurwerk is 1-steens, donkerrode baksteen 22x10x6,5 cm, geen mortel; natuursteen-plaat vierkant met één zijde wat afgerond, 87x88x7 cm; er staat nog water in de put (structuur zat ook in proefsleuf); insteek wordt oversneden door S7.030 en 7.031. Andere zijde natuursteenplaat heel glad en effen: kan misschien plaat van uit paarden- of koeienstal zijn geweest.

Figuur 6: Overzichtsfoto S7047

S7.061: onderkant klein keldertje; muurwerk en vloer; rechthoekig grondplan 198x135cm; muurwerk is 1-steens breed, rode baksteen 21x9,5x5 cm, harde kalkmortel, 3 baksteen-lagen diep; vloer ook rode baksteen, zelfde formaten, ook halfjes/recuperatie, losse zandmortel, 2 baksteen-lagen open – subrecente datering: kan 18^e, maar eerder 19^e.

Figuur 7: Overzicht Muurrestant S7061

S7.063: oever-versteviging lang grote poel; gelijkaardig aan S6.056 en S6.091; vermoedelijk zelfde bouwphase; zelfde bouwmaterialen

Figuur 8: Overzicht S7063

S7.143: gemetste bloembak? Bezinkbakje? D-vormig grondplan: 114x90cm; 1-steens breed; lijkt alsof het 2-fasig is, telkens halfsteens; binnenste D met rode baksteen 22x10x5 cm en harde witte kalkmortel; buitenste D met rode baksteen 21x10x5 cm en grijze halfharde zand-kalkmortel; nog 4 baksteen-lagen diep; bodem recuperatie-bakstenen/halfjes; recente datering

Figuur 9: Detail muurwerk S7143

S7.144: gemetste drenkput; 1 geheel met S6.189/S6.201; zelfde beschrijving

Beschrijving muurwerk WP11

S11032: bakstenen structuur met vierkant grondplan (binnenzijde 1,95X1,95m, buitenzijde 3X3 m); met drie steunberen aan westelijke en drie steunberen aan oostelijke zijde; één steunbeer in noorden; afmetingen steunberen: 40X60 cm, noordelijke steunbeer 40X80 cm; zuidwestelijke steunbeer heeft nog een 'uitsprong' ; In zuidoostelijke hoek is vloertje S6096 koud aangebouwd (later bijgebouwd of gefaseerd). Structuur is opgebouwd uit rode bakstenen 20,5x10x4,5 cm, veel halve baksteen (wijst op recuperatie) ; muurwerk is twee steens breed (gemiddeld 50 cm breed). Gefundeerd op moederbodem, nog maximaal 7 baksteenlagen bewaard. Eerder rommelig gemetst, halfzachte kalkzandmortel.

Interpretatie: Op basis van materialen schat ik dit muurwerk iets ouder dan 18^e eeuws, misschien zelfs nog jonger. Vreemd dat het niet op historische kaarten staat. In eerste instantie werd gedacht aan latrine aan de rand van een poel, maar de afmetingen (breedte muren en aanwezigheid van steunberen) wijst op een iets groter/stevige/belangrijker bouwwerk. Voor een latrine gaat men niet zoveel investeren. Grondplan doet denken aan toren. vermoedelijk vrijstaande duiventil.

Figuur 10: Overzichtfoto S11032

Figurenlijst

Figuur 1: Spoorfoto S5096.....	1
Figuur 2: Coupe op S6044	2
Figuur 3: S6091, zicht vanuit het noorden	4
Figuur 4: Detail muurwerk S6096.....	4
Figuur 5: Overzicht muurrestanten S6189 en S6201	5
Figuur 6: Overzichtsfoto S7047	6
Figuur 7: Overzicht Muurrestant S7061	7
Figuur 8: Overzicht S7063.....	8
Figuur 9: Detail muurwerk S7143.....	9
Figuur 10: Overzichtfoto S11032.....	10

Plannenlijst

Plan 1: Detail Muurrestanten S6056, S6057, S6061, S6062, S6186 en S6187 (analoog; 1:1; 11.08.2020)	
.....	3